

GELECEĞİN EKONOMİSİ EKOSİSTEMİ

Potansiyelin Keşfi

GELECEĞİN EKONOMİSİ EKOSİSTEMİ

Potansiyelin Keşfi

STRATEJİK VİZYON BELGESİ

SİVİL GLOBAL PROGRAMI

“Geleceğin Ekonomisi Ekosistemi | Potansiyelin Keşfi”

YENİ EKOSİSTEM

Dünyadaki temel trendlere bakıldığında “toprak ve makineyi” takiben “bilgi ve bilgiye dayalı ürünler” temelli yeni ekonomi çağında küresel rekabet “mikro-milliyetçilik”, “entegrasyon” ve “öngörülemezlik” üzerinden gelişmekte, hayatın ve devletin yeni doğasını belirleyen meydan okumaların; “kaynak ve paylaşım krizi”, “üretim-tüketim-büyüme” formülünün sürdürülemezliği, Çin kaldıracı ile “orta sınıfın tasfiyesi”, “enerji, su ve gıda güvensizliği”, hayatın her alanında “4. boyuta geçiş”, “işgücünde insan kaynağının tasfiyesi”, değişen devlet doğası ve beklenti yönetimi temelinde “sert ve yumuşak gücün birleşimi akıllı güç” olduğu temel referanslar olarak şekillenmektedir.

Tüm bu temel parametreler içerisinde, teknolojiadaki dönüşümler; yapay zekâ, sanal/artırılmış gerçeklik ve mobilite merkezli gelişerek tüm insan hayatını ve doğasını değiştirmeye adaydır. “Endüstri 4,0” ve “Toplum 5,0” kavramlarının dünyanın dönüşümünü yönetmek açısından önemli başlıklar olduğu aşikârdır. Bir diğer etken de Çin’in dünya sahnesinde her geçen gün etkinleşmeye başlamasıyla oluşturduğu türbülanstır. Yeni İpek Yolu projesi “Kuşak ve Yol”; hem karadan hem denizden 72 ülkeyi ilgilendiren bir küresel entegrasyon projesi olarak şekillenmekte, iktisadi pastanın dağılımını kalıcı olarak değiştirmektedir.

Tüm bu gelişmelerle birlikte, “Ekonomik Güvenlik Ekosistemi” hukukuyla birlikte değişmektedir. Güvenlik - Demokrasi ikilemi bundan sonra çok daha fazla yaşanacaktır. Çünkü orta sınıfı eriyen ve güvenlik eksenli sofistike bir zemine kayan ülkelerde demokrasinin yaşatılması çok zordur. “Güvenlik bize otoriter rejimler mi getirecek” sorusunun daha fazla tartışılması gerekmektedir. Orta sınıfı olmayan ülkelerde, otoriter rejimler ya da kaosun iki seçenek olarak önümüzde durduğunun da görülmesi gerekir.

Bölgesel ve küresel güvenlik anlamındaki iş bölümünün nasıl yapılacağı ve bedellerinin nasıl paylaşılacağı da önümüzdeki dönemin tartışmaları olmaya adaydır. Ekonomik güvenlik üzerinden yeni ittifakların gelişmesi ise Türkiye başta olmak üzere çeşitli ülkelerin aldıkları risklerden ve inisiyatiflerden okunabilmektedir.

Mülkiyet ve güç kavramlarının niteliği tarihsel olarak değişmektedir. “Başarıda Başarısızlık” sendromu yaşayan AB’nin geleceğini ise, Brexit sonrası Batı’da yeniden canlanan kamplaşmanın sonuçları belirleyecektir. Küresel güç adaylarından Rusya’nın yeni silahlar deklarasyonu ve Çin’in altın garantili yuan’la petrol ticareti güvenlik ekosistemi ve rezerv paralar için milat olmuş, Brexit’in anlamı ve dengelere etkisi biraz daha geride kalmıştır.

GELECEĞİN EKONOMİSİ EKOSİSTEMİ

Potansiyelin Keşfi

SİVİL DİPLOMASI

Globalleşme süreci ülkeleri ekonomik, siyasi ve sosyolojik bakımdan üç temel olgu ile yüzleşmek zorunda bırakmıştır; “**entegrasyon**” “**mikro milliyetçilik** ve **öngörülemezlik**”. Her üç olgu da uluslararası ilişkilerin geleneksel kalıplarını zorlamış ve ülkeleri yeni dış politika araçları arayışına itmiştir. “**Sivil Diplomasi**” bu araçların başında gelmektedir. Demokrasi ve insan hakları gibi bir takım değerlerin halklar tarafından paylaşılan ortak değerler sistematığı oluşturmaya başlamasının, son derece dinamik olan bu yapılanma sürecinde, büyük payı bulunmaktadır.

Türkiye, global ölçekte ve alt bölgesel ya da kimlikel konularda tüm kurumsal sivil diplomasi araçlarını seferber etmesi hâlinde bu dönemde ortaya çıkan yeni meydan okumalarla daha kolay baş edebilecektir. Bu noktada öncelikle politik engellerin aşılması gerekmektedir. İlgili ülkelerin **siyasi iradeleri** ile doğrudan bağlantılı olan bu çözüm, ülkeler arasında tarihî bagaja, kimlik ile ilgili bağlılıklara ve ulusal çıkarılara dayalı ön yargıların aşılması ile mümkündür. Geleneksel resmî diplomasinin belli davranış kalıplarının ve hukuki sınırlamaların dışına çıkamamaktan kaynaklanan etki ve verim düşüklüğünü telafi etmek için ülkeler çoğu zaman “ikinci kulvar diplomasisi (second track diplomacy)” olarak da tanımlanabilen **sivil diplomasi** kanallarını güçlendirmek yoluna gitmektedirler.

Sivil diplomasinin en önemli unsurlarından biri **iş çevreleri arasındaki etkileşimin**, bir diğeri **halklar arası kültürel etkileşimin** artırılmasıdır. Bir diğeri önemli ayağı ise **akademik çevreler ve düşünce kuruluşları** aracılığıyla yürütülen faaliyetlerdir. Bu üç temel unsurun dışında son yıllarda güçlü enstrümanlar kullanan **sektörel diplomasi kanalları** ortaya çıkmıştır. Sivil diplomasi ile taraflar; kendilerini resmî diplomasinin çetin kurallarının baskısı altında hissetmeksizin daha geniş bir çerçevede görüş alışverişinde bulunabilmekte, perspektif ve işbirliği geliştirebilmekte, siyaset için gerekli olan karar seçeneklerini önerebilmektedirler.

Türkiye diplomatik deneyim ve uygulama bakımından dünya ülkeleri arasında seçkin bir konuma sahiptir. Tarihî birikiminin bunda büyük payı vardır. Ne var ki, siyasi, ekonomik ve kültürel anlamda oldukça kapsamlı ilişkilerin sadece resmî diplomasi kulvarında yürütülen faaliyetlerle istenen düzeye getirilemeyeceği açıktır. Türkiye’de sivil toplum anlayışının yeterince gelişmemiş olmasının ve sivil diplomasi kültürünün ancak 1990’lı yıllardan itibaren gelişmeye başlamasının bu eksiklikte büyük payı vardır. Kurumsal anlamda etkin sivil düşünce kuruluşlarının ilk kez bu dönemde ortaya çıkmış olması da bu gerçeğin altını çizmektedir. Türkiye ekonomisinin dışa açılmasının 1980’li yıllardan itibaren başlaması ise bu geç kalmışlığın başka bir nedenidir.

Bu ve benzeri nedenlerden dolayı birçok ülke gibi **Türkiye de uluslararası ilişkilerini geliştirirken büyük ölçüde resmî diplomatik çerçevenin içinde kalma zorunluluğunun ağır yükünü üzerinde hissetmiş ve bazı sorunların aşılmasında çoğu zaman büyük güçlükler yaşamıştır.**

GELECEĞİN EKONOMİSİ EKOSİSTEMİ

Potansiyelin Keşfi

Önümüzdeki süreçte böylesi güçlüklerin daha kolay aşılabilmesi, ekonomik ve siyasi etkinliğin güçlendirilebilmesi ve karar seçeneklerinin artırılabilmesi için **dünya çapında sivil diplomasi kanallarının karşılıklı derinleştirilmesi büyük önem arz etmektedir**. Bu çerçevede üretilen işbirlikleri ve geliştirilen öneriler Türkiye'nin **uluslararası alanda etkin bir duruş** sergilemesine ve derinleşmeye önemli katkı sağlayacaktır.

Ekonomik krizler; açlık tehlikesi; enerji, su ve gıda güvenliği; çevresel sorunlar; uyuşturucu, insan kaçakçılığı ve terörle mücadele gibi global sorunlar karşısında büyük, orta büyüklükte ya da küçük her ülkenin işbirliğine gitmesi ya da alternatif çözümler üretmesi gerekmektedir. Bu noktada Türkiye açısından asıl önemli olan, **çözüm arayışları sonunda global gelişmelerin nasıl şekilleneceği** sorusudur.

Tarihî ve jeopolitik perspektiften bakıldığında; globalleşen dünyada ulus devletler ekonomik, siyasi ve kültürel gelecekleri açısından işbirliğine gidebildiklerinde değer üreten; yolları ayrıştığında ise birbirine zarar verme potansiyeli oldukça yüksek olan aktörlerdir.

İşbirliği imkânları açısından bakıldığında, Türkiye diğer ülkelerle ve uluslararası kurumlarla birlikte **çok taraflı** (Afrika, Balkanlar, Karadeniz, Kafkaslar, Orta Doğu, Orta Asya, Güney Asya, Uzak Doğu, Latin Amerika, NATO ülkeleri, Arap ülkeleri vb.) **politikalar** geliştirip **ortak projeler** yürütebilecek düzeydedir.

Bu anlamda otorite kurumların esnek bir çerçevede kurumsal envanteri yönlendirmesi gerekmektedir. Resmî ya da gayri resmî kurumların faaliyetlerinde kaynak israfının engellenebilmesi için mevcut çalışmaların ileri aşamalara taşınması ve tekrarların önlenmesi son derece önemlidir. Ayrıca, farklı kurumlar arasında vizyon ve uygulama kaynaklı uyumsuzlukların kaldırılması hayati ehemmiyete haizdir. Dolayısıyla "sivil diplomasi" ile ilgili faaliyetlerin öncelikle ülke içinde tamamlanması, farklı kurumların ve aktörlerin rollerinin bir karmaşaya ya da kaynak israfına mahal vermeyecek şekilde tanımlanması gerekmektedir.

Ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, Türkiye ölçeğindeki ülkelerin yakın bölgelerle yetinmeyip en uzak ülkelere uzanan ve sivil diplomasi araçlarını iyi kullanabilen kademeli stratejik yaklaşımlar benimsemelerini zaruri hâle getirmiştir.

Kıta düzeyinde **Afrika, Asya, Avrupa, Latin Amerika, Kuzey Amerika, Avustralya** ile; bölgesel düzeyde **Orta Doğu, Karadeniz - Kafkaslar, Akdeniz ve Balkanlar** ile; uluslararası örgütler bakımından **BM, ŞİÖ, İİT**, ve **NATO** gibi kurumlar ile; kimlik düzeyinde ise **Türk ve İslam dünyası** ile ilişkilerin karşılıklı bağımlılık temelinde derinleştirilmesinde sivil diplomasi kanallarına olan ihtiyaç elzemdir.

Türkiye'nin yeni ülke konsepti olan "**Gücünü ve Potansiyelini Keşfet**" yaklaşımı ile uyumlu şekilde ana teması "**Geleceğin Ekonomisi Ekosistemi | Potansiyelin Keşfi**" olarak belirlenen **SİVİL GLOBAL Programı** kapsamında sivil kapasitenin şirketler başta olmak üzere tüm kanalları ile global ölçekte seferber edilebilmesi ve sektörel tanımlarla ağlar (**networkler**) oluşturulması bu belgenin temel referansıdır.

GELECEĞİN EKONOMİSİ EKOSİSTEMİ

Potansiyelin Keşfi

Ana Tema

Geleceğin Ekonomisi Ekosistemi | Potansiyelin Keşfi

Alt Temalar

Sektörel Diplomasi İnşası

İnsani Diplomasi

Savunma Diplomasisi

Sağlık Diplomasisi

İnanç Diplomasisi

Kültür ve Sanat Diplomasisi

Eğitim Diplomasisi

Bilim Diplomasisi

İş/Ticaret Diplomasisi

Düşünce Diplomasisi

Su Diplomasisi

Gıda Diplomasisi

Enerji Diplomasisi

Turizm Diplomasisi

Güvenlik Diplomasisi

Şehir Diplomasisi

Finans Diplomasisi

Medya ve Enformasyon Diplomasisi

Altyapı Diplomasisi

Hizmet Diplomasisi

Kıtasal Sivil Diplomasi İnşası

(Afrika, Asya, Avrupa, Latin Amerika ve Karayipler, Kuzey Amerika, Avustralya)

Bölgesel Sivil Diplomasi İnşası

(Balkanlar, Orta Doğu, Karadeniz - Kafkas, Akdeniz, Türkiye)

Kimliksel Sivil Diplomasi İnşası

(İslam Dünyası, Türk Dünyası)

Diplomaside İnovasyon

Kalkınma İşbirliğinde Türkiye Markası

Uluslararası Entegrasyonlar

GELECEĞİN EKONOMİSİ EKOSİSTEMİ

Potansiyelin Keşfi

SİVİL GLOBAL PROGRAMI ETKİNLİKLERİ

SEKTÖREL DİPLOMASİ KANALLARI ÇALIŞMALARI

- “İnsani Diplomasi”
- “Savunma Diplomasi”
- “Sağlık Diplomasi”
- “İnanç Diplomasi”
- “Kültür ve Sanat Diplomasi”
- “Eğitim Diplomasi”
- “Bilim Diplomasi”
- “İş/Ticaret Diplomasi”
- “Düşünce Diplomasi”
- “Su Diplomasi”
- “Gıda Diplomasi”
- “Enerji Diplomasi”
- “Turizm Diplomasi”
- “Güvenlik Diplomasi”
- “Şehir Diplomasi”
- “Finans Diplomasi”
- “Medya ve Enformasyon Diplomasi”
- “Altyapı Diplomasi”
- “Hizmet Diplomasi”

ULUSLARARASI ETKİNLİKLER

- Kıtasal Sivil Diplomasi Etkinlikleri
- Bölgesel Sivil Diplomasi Etkinlikleri
- Kimliksel Sivil Diplomasi Etkinlikleri

TEMATİK ALAN ÇALIŞMALARI

- Diplomaside İnovasyon
- Kalkınma İşbirliğinde Türkiye Markası
- Uluslararası Entegrasyonlar